

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет мистецтв

Кафедра декоративно-прикладного мистецтва та дизайну

«Допущено до захисту»

Завідувач кафедри

_____ Ємельова А.П.

«14» травня 2025 р.

Реєстраційний №

«__» _____ 2025 р.

СТВОРЕННЯ ДЕКОРАТИВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ В ІНТЕР'ЄРІ

Кваліфікаційна робота студентки
групи ДС-21

ступінь вищої освіти бакалавр
спеціальності 022 Дизайн
освітньо-професійна програма
«Дизайн середовища»

Радько Іванни Євгенівни

Керівник: викладач кафедри
декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну

Дорогой Олександр Васильович

Оцінка: Національна шкала _____

Шкала ECTS _____ Кількість балів _____

Члени комісії: _____

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

Запевнення

Я, Радько Іванна Євгенівна, розумію та підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності. Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавала, не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомена. Чітко усвідомлюю, що у разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

Радько І.Є.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТВОРЕННЯ ДЕКОРАТИВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ТА МИСТЕЦТВО МАКРАМЕ.....	6
1.1. Поняття та значення декоративних елементів в інтер'єрі	6
1.2. Історичний аспект виникнення та розвитку техніки макраме.....	8
1.3. Макраме як техніка декоративного оформлення	11
Висновки до розділу 1.....	13
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНЕ СТВОРЕННЯ МАКРАМЕ ДЛЯ ДЕКОРУ ІНТЕР'ЄРУ	14
2.1. Розробка концепції та ескізу	14
2.2. Матеріали для виробу в техніці макраме	17
2.3. Етапи створення декоративного виробу.....	21
Висновки до розділу 2.....	23
ВИСНОВКИ.....	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	27
ДОДАТКИ.....	29
Додаток А.....	29
Додаток Б.....	33

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасному дизайні інтер'єру все більше уваги приділяється естетичному наповненню простору для формування не тільки функціонального, але й емоційно комфортного середовища. Декоративні елементи відіграють одну з ключових ролей у створенні неповторної атмосфери, підкреслюючи стилістичні особливості, індивідуальність простору та надаючи йому завершеності. В умовах глобалізації та стандартизації особливої цінності набувають авторські, виготовлені вручну декоративні елементи.

Декор у техніці макраме виконує подвійну функцію - практичну та естетичну. Завдяки великій кількості вузлів, форм і візерунків, цей вид плетіння дає змогу створювати не лише естетичні вироби, а й функціональні елементи інтер'єру, такі як абажури, панно, кашпо, перегородки тощо. Речі, виготовлені вручну в цій техніці, вирізняються натуральністю матеріалів, художньою виразністю та здатністю гармонійно вписуватися в інтер'єри різних стилів - від бохо до скандинавського мінімалізму.

Абажур, який не тільки прикрашає приміщення, а й створює м'яке, розсіяне освітлення, що надає простору затишку і спокійної атмосфери. Такий виріб може стати ключовим елементом декору, акцентною деталлю, яка об'єднує різні компоненти інтер'єру в єдину композицію.

Мета роботи – створення декоративних елементів інтер'єру. Відповідно до мети дослідження були поставлені такі **завдання**:

- Пошук аналогів та аналіз літератури за обраною темою.
- Ознайомитись з історією виникнення та розвитком техніки макраме.
- Розробити концепцію та ескізи декоративного елементу в техніці макраме.
- Створити візуалізацію та проєкт в матеріалі.

Об'єкт дослідження - процес художнього оформлення інтер'єру за допомогою декоративних елементів.

Предмет дослідження - техніка макраме як засіб створення

декоративного абажура для інтер'єру.

Для втілення поставленої мети та розв'язання завдань застосовувалися такі **методи дослідження**:

- Пошук аналогів
- Аналіз літератури
- Експеримент
- Метод креативного пошуку.

Практичне значення кваліфікаційної роботи полягає у розробці декоративного елемента в техніці макраме та можливості використання теоретичних напрацювань та практичного добутку для дизайнерів-практиків, які працюють у сфері оформлення інтер'єрів та екстер'єрів приміщень та інших сферах дизайн-діяльності.

Структура дослідження: кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг становить 41 сторінок, з яких основний текст викладено на 26 сторінках.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТВОРЕННЯ ДЕКОРАТИВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ТА МИСТЕЦТВО МАКРАМЕ

1.1. Поняття та значення декоративних елементів в інтер'єрі

Інтер'єр це відображення стилю життя, уподобань та характеру власника. Тому важливо створювати унікальний простір, що відповідає особистим потребам та естетичним вимогам.

На різних етапах розвитку суспільства інтер'єр не тільки слугував особливим вираженням мови архітекторів і будівельників, але і полотном для таланту різних ремісників - гончарів-керамістів, складувів, слюсарів, теслярів, столярів, ткачів, та ткачів [10].

Декоративно-прикладне мистецтво (від латів. – прикрашати) – мистецтво створення предметів побуту, призначених задоволення як практичних, і художньо-естетичних потреб людей [2, с.195-196].

У створенні унікальних стилів в інтер'єрі декор відіграє одну з ключових ролей. Правильно підібраний декор дозволяє удосконалити будь-яке приміщення і є гарним інструментом вираження особливостей характеру власника [13].

Декор – сукупність прикрас в інтер'єрі й на фасадах споруд. У широкому значенні архітектурним декором називають ті форми, елементи, риси об'єкта архітектури, які безпосередньо не належать до будівельних конструкцій, але допомагають виявити функціональне призначення споруди [3].

Вся сила декору полягає в їхній здатності покращувати естетику простору. Ретельний підбір таких елементів дає змогу дизайнеру створити візуально привабливе середовище, яке відображає обраний замовником стиль та індивідуальність. Від настінного живопису і скульптур до декоративних подушок і килимів - кожен елемент робить свій внесок у загальну атмосферу [1].

Взагалом, окрім естетики, декор також використовується для підвищення загальної функціональності простору. Продумане розташування

та підбір меблів значно підвищує зручність використання простору та оптимізує його.

Як приклад, продумане розміщення дзеркал може візуально збільшити простір та посилити природне освітлення, а багатофункціональні меблі - максимізувати зберігання речей на невеликих площах.

Декором простору можуть бути не тільки маленькі дрібнички, а також меблі та гарнітура, штучне освітлення, текстиль.

Меблі - це предмети, призначені для підтримки різних видів людської діяльності, таких як сидіння (наприклад, табурети, стільці та дивани), їжа (столи), зберігання предметів, робота та сон (наприклад, ліжка та гамаки). Існує кілька класифікації меблів:

- за призначенням (побутові й спеціальні),
- за характером розміщення в інтер'єрі (мобільні, стаціонарні і вбудовані), за використаними матеріалами тощо.

У житлових інтер'єрах, значній частині громадських, а також у деяких категоріях промислових меблі є найактивнішою складовою композиції інтер'єру [15, с. 60].

Світло як декоративний елемент також являє собою одну з основних складових інтер'єру. Воно здатне перетворити кімнату, створюючи атмосферу, підсилюючи кольори та текстури, а також підкреслюючи архітектурні особливості. Розуміння науки про освітлення та його вплив на простір може допомогти домовласникам і дизайнерам створити функціональну та привабливу атмосферу в будь-якій кімнаті.

Усі звичні для людини якості природного освітлення, перенесені в інтер'єр, створюють відчуття природності й спокою, що особливо важливо для робочих приміщень, шкіл, спортивних залів, лікарень.[15, стр 64].

Світло як елемент архітектурного вираження відіграє ключову роль у передачі сутності ідеї та концепції простору. Воно не лише слугує формою створення атмосфери інтер'єру, а й підкреслює його конструктивні особливості, які допомагаючи розкрити зміст, структуру та візуальне

відображення взаємодії елементів.

Текстиль в інтер'єрі громадського призначення використовується в двох напрямках – виключно як прийом оформлення простору і як комплексне дизайнерське рішення і відіграє важливу роль у формуванні загальної атмосфери приміщення: він оживляє простір, додає кольорові акценти, підкреслює стильове рішення і допомагає створити затишок[17]. Завдяки різноманітності фактур, візерунків і матеріалів текстиль дозволяє варіювати настрій інтер'єру - від стриманої класики до яскравої еkleктики, а також допомагає візуально зонувати простір і підкреслити індивідуальність дизайну.

Правильно підібрані тканини для штор, гардин, оббивки і аксесуарів, а також вмiле поєднання стилю і кольору в текстилі дозволяють підкреслити переваги інтер'єру і приховати його недоліки. [18].

1.2. Історичний аспект виникнення та розвитку техніки макраме

Техніка макраме, в основі якої лежить зав'язування вузликів без використання голки чи гачка, має глибоке історичне коріння. Макраме - позачасове ремесло, коріння якого сягає століть і є універсальним методом створення текстилю та прикрас за допомогою майстерного розташування різноманітних вузликів. Воно виділяється як доступний і економічний засіб для надання житловому простору особливого характеру.

МАКРАМЕ – текстильна техніка, в основі якої – в'язання вузлів; декоративні вироби (метражні та об'ємно-просторові), виготовлені у техніці вузлового в'язання; різновид мережива [5].

Одне з найдавніших застосувань декоративного вузликового плетіння в одязі можна побачити на сильно облямованих плащах і туніках, зображених на візантійських мозаїках і ассирійських скульптурах. Макраме – це арабське слово, що означає декоративну бахрому або оздоблення, яке було прийнято як термін для позначення певного виду ручної роботи. Воно також відоме як «вузлувата бахрома» або «мексиканське мереживо» і виготовляється шляхом зав'язування вузлів, переплетення та зв'язування ниток. Після мавританського

завоювання мистецтво макраме потрапило до Іспанії і поширилося по всій Європі.

Наприкінці 17 століття воно вперше потрапило до Англії при дворі королеви Марії II, яка навчилася йому в Голландії. Макраме знову стало популярним у 70-х роках для виготовлення різноманітних предметів інтер'єру та аксесуарів, включаючи ювелірні вироби з бісеру та інших природних елементів, такі як мушлі, кістки та напівкоштовне каміння (Рис.А.1.1) [20, с. 1]. Багатьом культурам було легко перейняти цю форму мистецтва, оскільки їхні культури пропонували щось подібне до вузликів макраме.

У 16 столітті техніка макраме стала популярною в Італії під назвою «punto a groppo», що означає «вузликові точки» або «вузликові стібки» (Рис.А.1.2.). Мереживниці проводили копіткі години, нахилившись над тонкими нитками, створюючи витончені сюжети з крихтих вузликів [8].

Набагато товстіший шнур макраме 1970-х років з'явився лише через пару сотень років, коли він став популярною морською розвагою. Товсті скручені шнури були легкодоступними на кораблях, і були особливо корисними для плетіння захисних чохлів для пляшок рому, які запобігали їхньому розбиттю при падінні. Як військові, так і торгові моряки проводили довгі дні в морі, зав'язуючи мішки, сумки, ремені, кошики, футляри для голок і навіть рамки для картин. Коли європейські моряки причалювали до іноземних портів, особливо біля Китаю чи Японії, вони часто обмінювали свої вироби на товари місцевих ремісників (Рис.А.1.3.) [15, с. 4].

Макраме в морському стилі користувалося помірною популярністю до середини 20-го століття. Капелюхи-сітки в матроському стилі, вечірні сумки з атласного шнура та довгі шовкові шалі з довгою акуратно зав'язаною бахромою - все це було виконано в техніці макраме.

XIX століття стало свідком відродження макраме, особливо в Англії, де воно стало улюбленим заняттям вікторіанських жінок. Витончені вироби з макраме прикрашали їхні домівки, демонструючи універсальність цього ремесла. Ця хвиля інтересу поширилася і на Сполучені Штати інтересу

поширилася на Сполучені Штати в той самий період докотилася і до Сполучених Штатів.

Популярність макраме злетіла до нових висот у середині 20-го століття, ставши синонімом божественного руху та руху хіпі 1960-х і 1970-х років. Феміністичні та текстильні художники кинули виклик бінарності «образотворчого мистецтва» та «ремесла», використовуючи такі техніки, як макраме, для створення гобеленів та скульптурних творів мистецтва, що складаються як з класичних, так і з нетрадиційних вузлів.

Хіпі та рух «Назад до землі», зачаровані тактильністю та простотою ремесла, почали зав'язувати ремені, вішалки для рослин, туніки, пов'язки на голову та штори. Сьогодні прихильники естетики бохо-шику черпають натхнення з цих зразків середини століття. Прибережні пляжні будиночки також наповнені абажурами з макраме, а зі стелі веранди гойдаються вузлуваті гамак (Рис.А.1.4.) [6].

Використання макраме також торкнулося релігійних традицій. В деяких культурах і віруваннях використовувалися вузли як символ захисту. Наприклад в Азії та на близькому Сході вузликове плетіння застосовувалося у виготовленні оберегів та талісманів (Рис.А.1.5.).

Китайське вузликування - це декоративне ремесло, яке бере свій початок з часів династії Танганд Сун (960-1279 рр. н.е.) у Китаї. Потім ці вузлики популяризувалися в епоху Мін і поширилися до Кореї та Японії. Вони слугували оберегами для китайських шлюбів і відлякували злих духів. Дракони, риби, метелики, птахи і навіть взуття - найпопулярніші китайські в'язки. Під час китайського новорічного фестивалю ці прикраси використовують, щоб додати святкового настрою дверям і стінам будинків та магазинів. Цікаво, що ці прикраси червоного кольору, який у китайській культурі вважається щасливим кольором.

У наш час спостерігається помітне відродження інтересу до макраме, переосмислення його як сучасної і стильної форми майстерності. Художники та майстри продовжують розширювати межі, поєднуючи традиційні техніки з

сучасною естетикою. Макраме, відоме своєю адаптивністю, знайшло своє місце в різних формах мистецтва та дизайну інтер'єру, зберігаючи свою привабливість як візуально захоплюючого та універсального художнього вираження.

Відродження макраме та стилю в дизайні у 21 столітті зумовлене зростанням інтересу до екологічних матеріалів та різних витворів ручної роботи. В епоху домінування масового виробництва людей все більше приваблює унікальність та оригінальність. Витвори в техніці макраме чудово вписуються в цю концепцію.

У багатьох відношеннях макраме є універсальною технікою. За допомогою лише основних вузлів можна виготовити крихітну смужку мережива або міцний гамак, який витримає вагу трьох людей. Зосереджуючись на різноманітних різновидах шнурів та декоративних елементах, макраме продовжує зачаровувати митців, поєднуючи традиційні техніки з сучасною естетикою. Техніка макраме залишається незмінно популярною в сучасному мистецтві та дизайні інтер'єру, що робить її заповітною ремісничою формою, що славиться своїм шармом ручної роботи та позачасовою привабливістю [22, с. 1].

1.3 Макраме як техніка декоративного оформлення

Макраме робиться без жодних інструментів, лише руками. За допомогою макраме можна створювати підставки для рослин, одягу, настінні вішалки, ловець снів, намиста, браслети, сережки, штори, скатертини, підставки, китиці, брелоки, закладки, пояси тощо. - можливості безмежні [20]. Серед матеріалів - шкіряні смужки, бавовняна мотузка, пряжа, джут, стрічка, нейлоновий шнур і популярний конопляний шнур.

Макраме – це старовинний вид текстильного мистецтва, який полягає у зав'язуванні шнурів у складні візерунки для створення декоративних і функціональних виробів. Різні вузли слугують різним цілям, від надання структури та підтримки до додавання декоративних деталей.

Основні вузли макраме включають в себе:

- Жайворонковий вузол (або кріпильний вузол)- використовується для закріплення ниток на будь-якій основі: іншому шнур, дерев'яна палиця, металеве кільце, дріт тощо (Рис.А.1.6).
- Вузол «Голова жайворонка навпаки», який також називають вузлом «Коров'ячий хітч», - це ще один спосіб прикріпити шнури для макраме до дюбеля. Це практично те саме, що і звичайний вузол , тільки зав'язаний у протилежному напрямку [13].
- Репсовий вузол – створює щільну, акуратну структуру. Його ще називають фестонним вузлом або репсовим обвивним вузлом. Типи репсового вузла: діагональний та горизонтальний (Рис.А.1.7).
- Плоский вузол – це прості та універсальні вузли макраме, який є майже в кожній роботі і слугує основою створення візерунку.
- Збиральний вузол, який також називають обгортковим вузлом – це фінішний вузол, який збирає шнури разом (Рис.А.1.8) [1].
- Вузол через руку - це базовий вузол, який зв'язує кілька шнурів разом. Він може бути зроблений з декількома шнурами або тільки з одним шнуром [1].

Макраме широко використовується в декоративному дизайні – від предметів інтер'єру до модних аксесуарів і навіть вуличних інсталяцій.

Основна перевага макраме – це його природність. Такі вироби зазвичай виконуються з екологічних матеріалів, як наприклад: шнури з бавовни, льону, джгути тощо. Такі текстури приємні на дотик , а на вигляд – м'які та теплі, завдяки чому в приміщенні створюється ефект спокою та домашнього тепла. Особливо популярним є використання макраме в інтер'єрах, оформлених у стилях бохо, скандинавському, мінімалізмі .

Найчастіше для декорування приміщень використовують такі вироби як: настінні панно, підвісні кашпо для кімнатних рослин, плетені лампи, штори або наволочки. Навіть невеликий елемент в техніці макраме може «оживити» простір, зробити його більш затишним і водночас стильним. Як приклад, світлі

плетені елементи на стіні можуть візуально розширити простір, а підвісні кашпо додають кімнаті об'єму та динаміки.

Також останніми роками макраме виходить за межі простого домашнього декору. Великі інсталяції з вузлів прикрашають парки, міські площі, фестивальні простори і навіть фасади будівель. Це новий погляд на ремесло, яке поєднує в собі традиції з урбаністичним дизайном.

Вуличне макраме – це за часту масштабні роботи, які виготовляють із товстих шнурів, канатів, мотузок, що здатні витримувати погодні умови та вагу. Такі інсталяції здебільшого створюються спеціально на замовлення для різних подій, арт-фестивалів, екопроектів, весіль на відкритому повітрі або фотозон на невеликий проміжок часу.

Висновок до розділу 1

Аналізуючи напрацьований матеріал за темою, можна зрозуміти, який довгий історичний шлях пройшла техніка макраме та скільки трансформацій вона пройшла.

Спираючись на перший розділ кваліфікаційної роботи можна зазначити, що використання макраме не обмежується лише декоративними елементами воно також може відігравати функціональну роль. Таке поєднання естетики та практичності особливо цінне в сучасному підході до дизайну.

Крім того, можна сказати, що макраме гармонійно вписується в інтер'єри різних стилів - від бохо до мінімалізма. Це свідчить про адаптивність техніки до середовища та стилю, а також її гнучкість у використанні.

Таким чином, техніка макраме заслуговує на увагу не лише, як вид народної творчості, а й як актуальний інструмент у сфері дизайну інтер'єру та декоративного мистецтва загалом.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНЕ СТВОРЕННЯ МАКРАМЕ ДЛЯ ДЕКОРУ ІНТЕР'ЄРУ

2.1. Розробка концепції та ескізів

Сучасний дизайн інтер'єру спрямований не лише на функціональність простору, а й на створення гармонійного середовища, яке відображає індивідуальність людини, її естетичні вподобання та спосіб життя. В умовах швидкого розвитку технологій і глобалізації зростає інтерес до речей ручної роботи, які підкреслюють автентичність і повертають до природних джерел натхнення.

В умовах сучасного способу життя людина все більше прагне створити навколо себе простір, який би сприяв відпочинку, внутрішньому спокою та натхненню. Макраме як вид декоративного мистецтва ідеально відповідає цим запитам. Вироби в техніці макраме вирізняються екологічністю, оскільки використовуються натуральні матеріали (бавовна, льон, джут), а також ручна робота, що підкреслює унікальність кожного об'єкта.

Теоретична робота є початком та основою для будь якої проєктної діяльності. Успіх будь-якого проєкту залежить від правильно сформульованої мети, чіткого розуміння завдань, ресурсів, аналізу інформації та аналогів за темою, часових рамок і очікуваних результатів.

Сама ідея і концепція цього виробу полягає у створенні функціонального та декоративного елемента інтер'єру, який поєднує традиційну техніку вузликового плетіння з сучасним дизайном освітлення .

Ескізування в дизайн-проектах відіграє також важливу роль у процесі його створення. Це один з основних інструментів, який забезпечує ефективну трансформацію ідеї з абстрактної концепції в конкретний образ, зрозумілий замовнику і виконавцям.

Уся ескізно-пошукова діяльність у процесі створення дизайн-об'єкту ґрунтується на принципі візуального перетворення форми та образу. Ескіз – це не тільки допоміжний інструмент, а основний етап творчого мислення, що

активізує уяву, дає змогу миттєво фіксувати ідеї та сприяє їх подальшому розвитку. На думку С. Бердинських, ескіз виконує низку важливих функцій у пошуково-творчому процесі.

По-перше, це спосіб швидкої фіксації перших образів та ідей, які виникають в уяві дизайнера, що дає змогу звільнити мислення для подальших творчих рішень.

По-друге, скетчі слугують своєрідним носієм творчої пам'яті, даючи змогу зберігати ідеї в лаконічній, але наочній формі.

По-третє, вони сприяють розробці та вдосконаленню дизайнерських рішень, даючи змогу порівнювати різні варіанти і знаходити найоптимальніший із них.

Також ескіз – це важлива частина матеріалізації дизайнерської концепції, коли ідея набуває конкретних графічних обрисів. За допомогою графічного моделювання ескіз може передати певні об'єктивні властивості майбутнього продукту, такі як пропорції, структура, текстура та функціональність [14].

Проект абажура з макраме, як і будь-який інший, передбачає створення та застосування детальних ескізів, схем тощо. Це забезпечує максимальну ефективність і точність виконання. На етапі ескізування важливо враховувати не тільки декоративні аспекти, а й технічні параметри, такі як розміри, пропорції, матеріали та елементи конструкції.

На цьому етапі розробки абажуру було створено декілька графічних варіацій виробу. Розглядалися різні варіанти кольорового рішення та розмірів, а також можливість використання додаткового оздоблення у вигляді бісеру (Рис.Б.2.1).

Декоративна люстра – це не тільки джерело освітлення, але й важливий акцент у формуванні настрою та стилю простору. Вона може стати центральним елементом інтер'єру, навколо якого будується гармонія і завершеність дизайну кімнати. За допомогою декоративної люстри можна м'яко поєднати різні стилі, візуально об'єднати простір або, навпаки, зонувати

його світлом. Такий елемент може підкреслити індивідуальність інтер'єру, створити атмосферу затишку і тепла, а також приховати технічні елементи стелі або відвернути увагу від недосконалості оздоблення.

Виріб, який виступає елементом інтер'єру, має відповідати цілому комплексу вимог, що поєднують як естетичні, так і функціональні характеристики. Насамперед, важливо враховувати його призначення — наприклад, якщо мова йде про люстру з макраме, вона повинна не лише слугувати декоративною прикрасою, а й виконувати свою основну функцію — забезпечення освітлення.

З естетичної точки зору, предмет інтер'єру повинен органічно вписуватися в загальний стиль приміщення. Важливо дотримуватися єдності кольору, форми і фактури, щоб не порушити гармонію простору. У випадку з макраме це можуть бути світлі, природні кольори, прості геометричні або рослинні мотиви, які не перевантажують візуальне сприйняття. Також важливо, щоб виріб був пропорційний об'єму приміщення і не створював відчуття дискомфорту, особливо якщо він підвішений.

Не менш важливим є конструктивне рішення: виріб має бути надійно закріплений, не створювати загрози падіння чи розхитування, легко піддаватися чищенню.

Після того, як ескіз набув загальних обрисів і деталей, важливо пройти етап верифікації. Це передбачає порівняння проекту з його початковими цілями. Якщо на цьому етапі виявляються якісь недоліки або недоробки, ескіз коригується і вдосконалюється.

Далі на основі ескізу складається схема плетіння – покрокове креслення або графічне представлення вузлів і їхньої послідовності, що слугує технічною картою для виконання виробу (Рис.Б.2.2).

Готові ескізи та схеми затверджуються керівником кваліфікаційної роботи, після чого настає етап вибору матеріалів та практичне виконання виробу.

З усіх розроблених ескізів був обраний варіант в білому кольорі та з подвійним каркасом.

Для свого виробу я обрала бавовняної пряжі світлих тонів – молочного, кремового та бежевого, що додає легкості, м'якості й універсальності (Рис.Б.2.3). Така кольорова гама дозволяє люстрі органічно інтегруватися як у скандинавський, так і в бохо-стиль інтер'єру.

Основою ж композиції було обрано геометричні мотиви, сформований через комбінацію класичних вузлів макраме, які утворюють силуети листя й гілок. Сам каркас люстри та плетіння передбачає м'яке розсіювання світла крізь візерунок, що повинно створювати затишну атмосферу в приміщенні.

2.2. Матеріали для виробу в техніці макраме

У процесі створення декоративного виробу в техніці макраме важливою складовою є вибір матеріалів, що відповідають естетичним та дизайнерським вимогам, а також дотримання технологічної послідовності виготовлення. Особливо це стосується виробів, які мають не лише декоративну, а й функціональну складову, таких як абажури.

Для реалізації проєкту декоративного абажуру в техніці макраме потрібні такі матеріали: металевий каркас, шнур, кріплення для абажуру з патроном, електрошнур, цоколь та додаткові матеріали такі як ножиці, сантиметрова стрічка.

Таблиця економічного підрахунку.

Таблиця 2.1

№	Найменування	Вартість за одиницю грн	Кількість одиниць	Загальна вартість грн
1.	Каркас для абажуру 30+40 см білий.	380	1	380

2.	Шнур кручений натуральний 5 мм 85 м	318	3	954
3.	Кріплення з патроном для абажуру біле, цоколь E27	218	1	218
4.	Сантиметрова стрічка 200 см	32	1	32
				1584

Каркас це основа абажуру у вигляді зварених металевих кілець та рейок. Він створюється майстром спираючись на створені схеми з розмірами.

Для свого проєкту був замовлений каркас зварений з двох кілець, діаметрами 40 см та 30 см (Рис. Б.2.4).

У техніці макраме матеріал шнура відіграє ключову роль у створенні як візуального образу виробу, так і його експлуатаційних характеристик. Вибір типу шнура безпосередньо впливає на пластичність вузлів, фактуру, об'єм, стійкість до деформації, а також на відповідність готового виробу вимогам до його функціонального використання.

Найпопулярнішими для макраме залишаються бавовняні, лляні, джутові, а також синтетичні або комбіновані волокна.

- Бавовна - найпоширеніший матеріал для макраме завдяки своїй натуральності, гіпоалергенності та м'якості. Цей шнур добре тримає вузли і піддається фарбуванню, що дозволяє отримувати вироби різних кольорів. Такий шнур доволі еластичний і одночасно міцний (Рис.Б.2.5).
- Мотузка – найпоширеніший варіант для макраме. Існує кілька типів, включаючи скручені тришарові та плетені шестишарові мотузки. Мотузка для макраме створює виразні та товсті вузли, і її нелегко розкрутити(Рис.Б.2.6).

- Вощений шнур: Вощений шнур зазвичай використовується для прикрас макраме і, як правило, має менший в діаметрі. Він покритий бджолиним воском, щоб зробити його водонепроникним і міцнішим. Він буває різних кольорів, хоча віск, як правило, робить відтінки темнішими (Рис.Б.2.7).
- Джут – міцний, зносостійкий і екологічно чистий матеріал, який добре підходить для стилізацій бохо або еко-дизайну. Волокна джуту мають більш жорстку текстуру, що дозволяє створювати виразний рельєф і надає виробу характерного природного вигляду (Рис.Б.2.8).
- Лляний шнур відрізняється високою міцністю, а також стійкістю до ультрафіолету, що дозволяє використовувати його навіть у місцях з активним сонячним світлом. Лляон також має природний антибактеріальний ефект і є гіпоалергенним, що робить його гарним варіантом для житлових інтер'єрів.
- Поліестер і поліпропілен. Вони являються менш екологічними, але мають високу стійкість до вологи, ультрафіолету і тертя. Це робить їх гарним варіантом для виробів, які розміщуються на відкритому повітрі або в місцях з високою прохідністю. Однак головним мінусом цього матеріалу є його блиск, через що виріб візуально здешевлюється (Рис.Б.2.9).

Сприйняття кольору завжди мало глибоке емоційне підґрунтя й тісно пов'язане з особливостями побуту, культури та світогляду різних поколінь. Автентичні митці обирають певні кольорові поєднання не випадково – вони звертаються до тих образів природи та навколишнього світу, які найточніше відображають настрій, естетику й глибину емоцій. У сучасному дизайні колір виступає потужним засобом впливу, що здатен формувати як свідоме, так і підсвідоме ставлення до простору. Через гармонію або контраст кольорів можна створити емоційний фон, викликати відчуття спокою, радості, енергії або навіть напруги [7].

Колір шнура, як і його матеріал має великий вплив на виріб. При виборі колірної гами для виробів макраме важливо враховувати не тільки естетичні уподобання, а й психологічний вплив кольору, відповідність стилю інтер'єру, функціональне призначення предмета, емоційне навантаження, яке він повинен нести. Колір шнура може як посилити враження від форми і фактури виробу, так і створити певний настрій в просторі, підкреслити його атмосферу або додати акцент, що оживляє інтер'єр.

Найчастіше у виробках з макраме використовують натуральні кольори - білий, молочний, пісочний, сірий, глиняно-бежевий, світло-коричневий. Ці відтінки асоціюються з природністю, спокоєм, легкістю. Вони не перевантажують візуальний простір, добре поєднуються з текстурами дерева, каменю, льону, ідеально підходять для скандинавського, еко-стилю, бохо або мінімалізму. Ці кольори також найкраще підходять для освітлювальних приладів, наприклад, абажурів, оскільки вони не змінюють колір світла і не створюють небажаних тіней.

Темні кольори, такі як темно-синій, графітовий, коричневий або навіть чорний, створюють відчуття суворості, акценту і глибини. Їх найкраще використовувати у великих просторах, де потрібно «заземлити» композицію або додати графічного контрасту. Вони виглядають більш структурними, підкреслюють геометрію вузлів і добре поєднуються з металевими або дерев'яними конструктивними елементами.

Ще один важливий параметр при виборі шнурів для виробу - діаметр шнура. Тонкі шнури 1-3 мм дозволяють створювати ніжні візерунки і більш легкі плетіння, але вимагають більше часу на опрацювання деталей. Шнури середньої товщини 4-6 мм є найбільш універсальними - їх легко плести, вони досить виразні і водночас не надто важкі. Товсті шнури 7 мм і більше здебільшого використовують для масштабних декоративних рішень, але через свою вагу вони можуть потребувати посиленого каркасу або подвійного зав'язування вузлів.

Спираючись на аналіз вище, для свого виробу було обрано бавовняну пряжу 5мм світлих тонів – молочного кольору. Такі кольори додають легкості, м'якості й універсальності і дозволить люстрі органічно інтегруватися, як у скандинавський, так і в бохо-стиль інтер'єру.

2.3. Етапи створення декоративного виробу

Техніка виготовлення виробу в техніці макраме передбачає послідовне поєднання творчих ідей і ремісничих навичок, що вимагає уважності, акуратності та глибокого розуміння властивостей матеріалу. Робота починається з розробки ескізу – візуального представлення ідеї з урахуванням форми каркаса, пропорцій, ритму вузликів і загальної композиції. У випадку з абажуром важливо відразу продумати, як плетіння буде працювати зі світлом: чи буде рівномірно його пропускати, створювати декоративні тіні, чи не буде занадто щільним для джерела світла.

Після того, як ескіз затверджений і визначена основна схема конструкції (включаючи вибір каркаса, його розміри, розташування вузлів), починається розрахунок кількості матеріалів та їх підготовка.

Насамперед слід визначити довжини кіл каркаса, які дорівнюють приблизно 125,6 см та 94, що визначається за формулою $C=\pi\times d=3,14\times 40$; $C=\pi\times d=3,14\times 30$. Ця довжина визначає кількість петель, тобто точок кріплення шнурів. З огляду на товщину шнура, яка становить 5 мм, ширина петель повинна виходити, приблизно, 1 см. Отже, для рівномірного заповнення кола знадобиться приблизно 126 петель, але для свого проекту було вирішено робити подвійні петлі для кріплення, тому кількість робочих ниток потрібно ділити навпіл. Таким чином, виходить, для даного проекту потрібно приблизно 64 шнура на коло діаметром 40 см та 12 шнурів для кола діаметром 30 см. Ці числа є зручним для створення симетричних вузлів і візерунків, оскільки кратне чотирьом.

Далі обраний шнур нарізається на відрізки відповідної довжини, які попередньо розраховані в залежності від запланованого плетіння, кількості

рядів і типів вузлів, в середньому використовується шнур довжиною від 60 до 120 см. Важливо залишати зайву довжину, щоб врахувати вартість вузлів і можливість коригування конструкції в процесі роботи. В цілому на всю роботу пішло 3 упаковки бавовняного шнура по 500 г кожна.

Наступним кроком підготовка каркасу та кріплення його до стелі на зручну висоту для того, щоб почати кріпи до нього шнур. Для закріплення усіх робочих ниток я використовую подвійний вузол « жайворонок», розподіляючи усю кількість шнурів рівно на 4 частини по 16 на кожній (Рис.Б.2.10)

Найдовший по часу етап це основне плетіння візерунку. Вся робота плететься зверху вниз, дотримуючись раніше розробленої схеми. Основу візерунка становили плоскі вузли, які я розташовувала у вигляді горизонтальних ліній, чергуючи їх з репсовими вузлами, що створювали контури. У середній частині абажура робилося більше пропусків і ажурних візерунків, щоб світло могло вільно проходити крізь плетіння. Щоб надати абажуру об'єму й динаміки, я зібрала кілька шнурів у пучки за допомогою вузлів-обмоток. Вони створили вертикальні акценти, які гармонійно розділили композицію й надали виробу відчуття структури (Рис.Б.2.11).

Дуже важливо було в цій роботі контролювати натяг шнурів і симетрію з усіх боків абажура. Через це доводилося постійно перевіряти форму, вирівнювати ряди, а іноді переплітати їх.

Коли основна частина абажура була готова, я додала фінальні деталі. А саме китайські вузли (кисті) і після цього визначила бажану довжину краю і вирівняла всі шнури внизу у першого та другого ряду. По задумці шнури, які закріплені на середньому колі каркасу, повинні бути довші за такі що знаходяться на зовнішньому колі (Рис.Б.2.12).

Нарешті, завершальним етапом є кріплення абажур до основи лампи і тестування його при ввімкненому світлі. При перевірці світло м'яко проникало крізь плетіння, утворюючи цікаві тіні на стінах, що повністю відповідає задумці цього виробу (Рис.Б.2.14).

Таким чином, весь процес - від ескізу до готового виробу - дав мені можливість не тільки реалізувати власну ідею, а й освоїти на практиці художні та технічні аспекти створення макраме в предметному дизайні.

В результаті моєї роботи мені вдалося створити унікальний декоративний абажур в техніці макраме, який поєднує в собі естетичну виразність, функціональність і сучасний стиль. Завдяки ретельно продуманій конструкції і точно розрахованим параметрам шнурів виріб вийшов акуратним, симетричним і міцним. Щільне плетіння у верхній частині абажура добре тримає форму і виступає центральним декоративним акцентом, а вільна бахрома внизу додає легкості та динаміки (Рис.Б.2.13; Рис.Б.2.14).

Абажур не лише прикрашає інтер'єр, але й виконує практичну функцію – м'яко розсіює світло, створюючи теплу та затишну атмосферу. Його вигляд гармонійно вписується в сучасні стилі оформлення приміщень, зокрема скандинавський, бохо або еко-дизайн. Завдяки використанню натуральних матеріалів та ручній праці виріб має виразний характер та індивідуальність.

Висновки до розділу 2

В ході дослідження та розробки проекту були розглянуті різні аспекти техніки макраме, її переваги, матеріали та технології виготовлення. Підсумовуючи отримані результати, можна зробити наступні висновки.

Основним матеріалом для створення декоративних елементів обрано натуральні бавовняні нитки світлого кольору. Вибір саме цього матеріалу ґрунтується на його перевагах у використанні, а саме: екологічність, довговічність та універсальність. Такий вибір матеріалу також підтримує популярну в сучасних інтер'єрах тенденцію до використання натуральних компонентів у дизайні.

Також в другому розділі було досконально описано технічний аспект та етапи виготовлення виробу в техніці макраме, а саме абажуру.

Загалом, виконаний проект демонструє значний потенціал техніки макраме для створення стильних, функціональних і екологічно чистих

декоративних елементів. Макраме є універсальним інструментом для декорування інтер'єрів, створення вуличних інсталяцій та інших декоративних об'єктів, що відповідають сучасним вимогам дизайну.

ВИСНОВКИ

В результаті написання кваліфікаційної роботи були виконані завдання, зазначені у вступі. А саме: проведено аналіз літературних джерел з теми декоративного оформлення інтер'єру, зокрема за допомогою техніки макраме; розглянуто історію виникнення та розвитку цього виду декоративно-прикладного мистецтва; охарактеризовано основні вузли та технічні прийоми плетіння, їх художньо-композиційні можливості; досліджено особливості використання макраме в сучасному інтер'єрі та визначено актуальні тенденції.

Також були розглянуті види матеріалів, що використовуються у техніці макраме, зокрема проаналізовано властивості натуральних шнурів та їх роль у формуванні структури й естетики виробу. Було виконано серію пошукових ескізів майбутнього декоративного елементу – абажура, з урахуванням стилістики приміщення, пропорцій, форми, ритму та кольору. На основі цих ескізів розроблено остаточний дизайн-проект, обґрунтовано вибір матеріалів, кольорової гами, розмірів і композиційної побудови виробу.

Метою дослідження було створення декоративного виробу в техніці макраме для інтер'єру, який поєднує естетику, функціональність і відповідність сучасним дизайнерським вимогам. Практичний результат – виготовлений декоративний абажур – продемонстрував художню цінність ручної праці, можливості індивідуального підходу в оформленні простору та актуальність народних ремесел у сучасному контексті.

Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

У ході виконання кваліфікаційної роботи на тему «Створення декоративних елементів в інтер'єрі» було всебічно розглянуто техніку макраме як ефективний засіб художнього оформлення простору. Результати теоретичного дослідження та практичного втілення дизайн-проекту дозволяють зробити низку важливих висновків.

Передусім доведено, що техніка макраме, маючи глибокі історичні корені, сьогодні знову набула актуальності завдяки своїй екологічності,

естетичній виразності та універсальності. Макраме гармонійно поєднує традиційне ремесло з сучасними дизайнерськими підходами, забезпечуючи можливість створення індивідуальних рішень для різних типів інтер'єрів – від класичних до сучасних еко-стилів, скандинавського мінімалізму чи бохо.

У процесі проектування особливу увагу було приділено аналізу матеріалів, кольорів, конструктивних та технологічних рішень. Вибір натуральних шнурів (зокрема бавовняних) як основного матеріалу для виробу ґрунтувався на їхній безпечності, зручності в роботі, довговічності та здатності створювати тактильно приємні, м'які форми

Практична частина продемонструвала ефективність макраме як техніки для створення як декоративного, так і функціонального елементу – абажура. У результаті було створено виріб, що виконує не лише естетичну, а й освітлювальну функцію, гармонійно вписується в інтер'єр і відповідає сучасним вимогам ергономіки, безпеки та художньої виразності.

На мою думку, з поставленими завданнями я впоралася. У ході роботи я проаналізувала історію розвитку техніки макраме, охарактеризувала її основні вузли, матеріали та технології виготовлення, розглянула сучасні підходи до використання макраме в інтер'єрі. Також було розроблено серію ескізів і створено дизайн-проект декоративного абажура з бавовняного шнура.

Завдяки ретельному добору кольорів, форм і технічних рішень, мені вдалося створити естетичний та практичний об'єкт, який не лише прикрашає приміщення, а й виконує важливу функцію м'якого освітлення, створюючи атмосферу затишку і гармонії.

Дане дослідження було проведено з метою розробки штор з використанням техніки макраме. Виходячи з поставлених цілей дослідження, були підібрані відповідні вузли макраме для розробки дизайну комбінацій вузлів та створення абажуру.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базові вузли в макраме. URL: <https://www.thesprucecrafts.com/> (дата звернення: 25.01.25)
2. Запаско Я.П. Декоративно-ужиткове мистецтво: словник. Львів : Афіша, 2000. 316 с.
3. Гарбузенко Л.В. Декоративно-прикладне мистецтво: крок до художньо-естетичної компетентності. Кіровоград : Александрова М.В, 2016. 132 с.
4. Декор в дизайні інтер'єру. URL: <https://www.abu.studio/> (дата звернення: 25.01.25)
5. Етапи ескізування як засіб проектного процесу. URL: <https://www.visnik.org.ua/> (дата звернення: 25.01.25)
6. Історія макраме: Від арабських плетінь до моди Coachella. URL: <https://www.domestika.org/> (дата звернення: 25.01.25)
7. Колір, як спосіб вираження в мистецтві та моді. URL: <https://lnam.edu.ua/> (дата звернення 01.02.25)
8. Коротка історія макраме. URL: <https://tatter.org/> (дата звернення: 25.01.25)
9. Луцан Н. І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну.. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2009. 172 с.
10. Макраме. URL: <https://esu.com.ua/article-60829> (дата звернення: 22.01.25)
11. Маркович М. Й. Основи проектування інтер'єрів: курс лекцій. Ч. 2. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2016. 75 с.
12. Новосельчук Н. Є. Дизайн інтер'єрів: Конспект лекцій. Полтава: ПолтНТУ, 2018. 72 с.
13. Основні вузли в макраме. URL: <https://sarahmaker.com/> (дата звернення: 25.01.25).
14. Пантус Н. В. Проектна графіка як складова частина сучасного проектно-творчого процесу. Харків : Вісник ХДАДМ, 2011. 44–46 с.
15. Скрыгін Л. Морські вузли. Київ: Центр учбової літератури, 2024. 204 с.
16. Словник. URL: <https://vue.gov.ua/Декор> . (дата звернення: 23.01.25)
17. Текстиль в інтер'єрі. URL: <https://ov2.com.ua/> (дата звернення: 24.01.25)

18. Текстиль як засіб формування предметно-просторового середовища інтер'єру громадських закладів. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/> (дата звернення: 23.01.25)
19. A. Aronov. Art of Western Europe (architecture abroad XIX-XX centuries), 2003. 413.
20. All about Macrame/
URL: https://www.weaversbazaar.com/documents/weaversbazaar_August_2019.pdf (дата звернення: 22.01.25)
21. History of the art of macramé. URL: <https://www.wea.org.uk/news-views/blogs/artandcrafts/macrame> (дата звернення: 25.01.25)
22. Macrame – A Beautiful Knot Work Art . URL: <https://ijisrt.com/assets/upload/files/IJISRT24MAY1959.pdf> (дата звернення: 23.01.25)
23. Modern Macrame: A Timeless Craft Revival in Contemporary Design . URL: <https://anekdotehome.com/> (дата звернення: 24.01.25) .
- 21.The making of two giant macrame chandeliers with Natalie Miller/
URL: <https://www.we-are-scout.com/> (дата звернення: 24.01.25)
- 22.The Power of Decorative Elements in Interior Design: Adding Style and Personality to Any Space. URL: <https://medium.com/@trashcanswesson942/the-power-of-decorative-elements-in-interior-design-adding-style-and-personality-to-any-space-9bf73361f8e> (дата звернення: 22.01.25)
- 23.The imperial macramé lace book. With numerous illustrations and instructions. URL: https://www2.cs.arizona.edu/patterns/weaving/books/archive_033.pdf (дата звернення: 23.01.25)
- 24.The art of craft in the interior.
URL: https://www.e3sconferences.org/articles/e3sconf/pdf/2021/50/e3sconf_stcce2021_01029.pdf (дата звернення: 22.01.25)
- 25.The Art of Knots and Macramé. URL: <https://hemptique.com/pages/what-is-macrame?srsId=AfmBOoqe3czzKH23uIDluJgpRMRdiIpggGD--Ei68FcZbxjB3DDS3bk> (дата звернення: 24.01.25)

ДОДАТКИ

Додаток А

Ілюстрації до першого розділу.

Рис. А. 1.1. Прикраси в техніці макраме з використанням бісеру та мушель.

Рис. А. 1.2. «Punto a groppo».

Рис. А. 1.3. Морські вузли

Рис. А. 1.4. Рух Хіппі та макраме

Рис. А. 1.5. Китайський обєріг.

Рис. А. 1.6. Вузол «голова жайворонка», або для кріплення.

Рис. А. 1.7. Репсовий вузол (діагональний).

Рис. А. 1.8. Плоский вузол.

Рис. Б. 2.1. Початкові ескізи варіацій абажуру в техніці макраме.

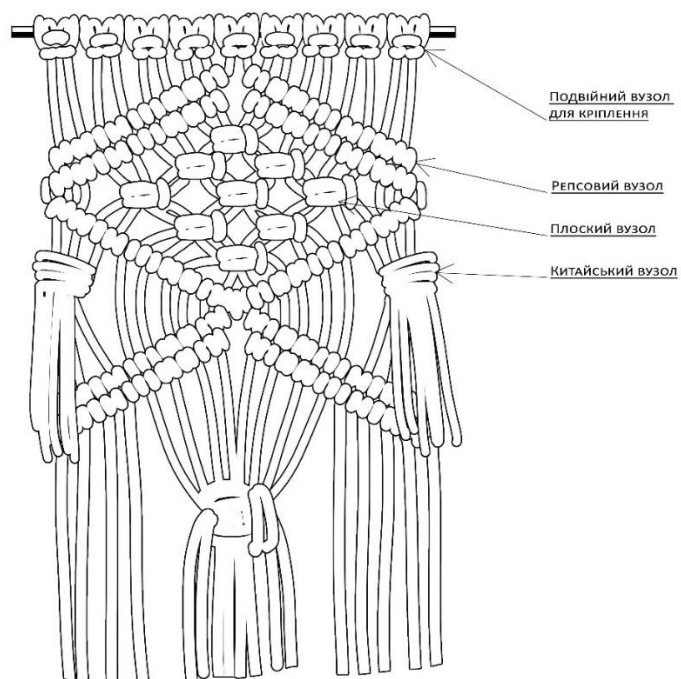

Рис. Б. 2.2. Схема плетіння для абажуру в техніці макраме.

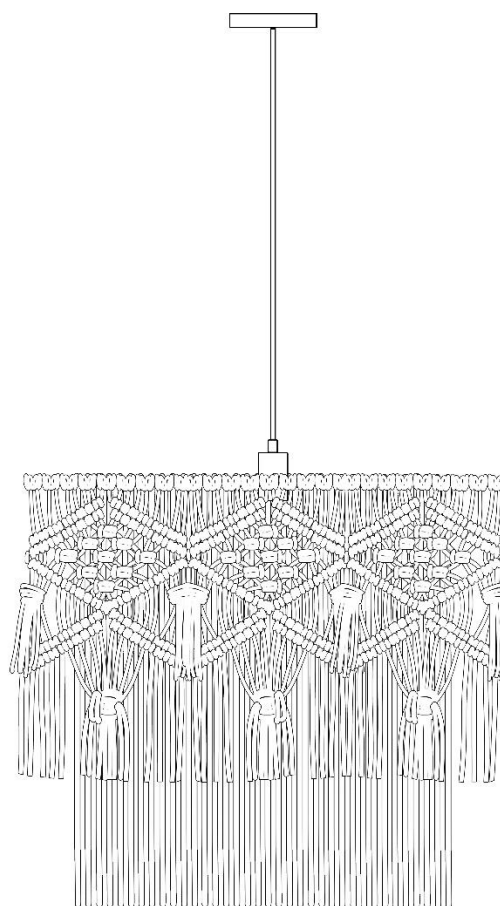

Рис. Б. 2.3. Ескіз абажуру з використанням схеми плетіння.

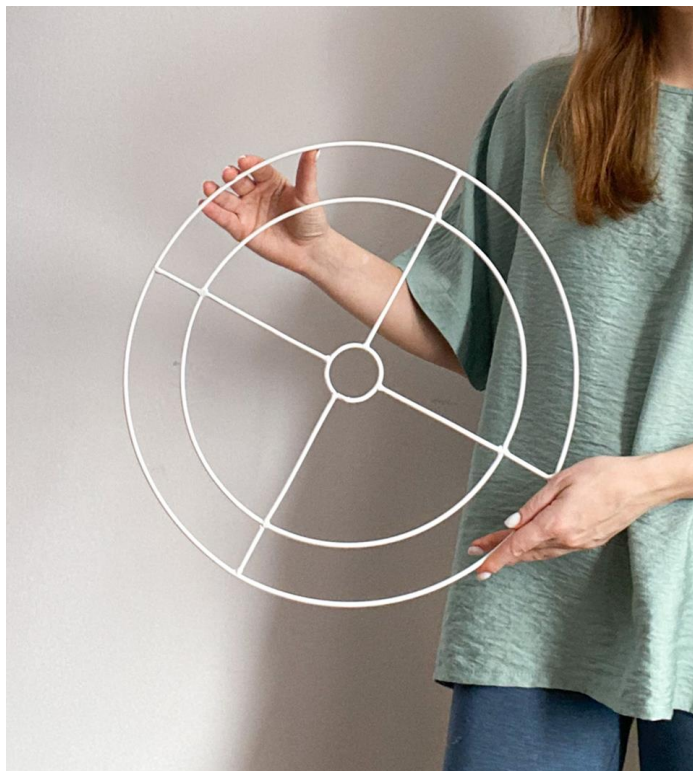

Рис. Б. 2.4. Металевий каркас білого кольору для абажуру в техніці макраме.

Рис. Б. 2.5. Бавовняна пряжа 5 мм.

Рис. Б. 2.6. Мотузка.

Рис. Б. 2.7. Вощеный шнур.

Рис. Б. 2.8. Джут.

Рис. Б. 2.9. Синтетичний шнур.

Рис. Б. 2.10. Зкріплення робочих ниток на каркасі.

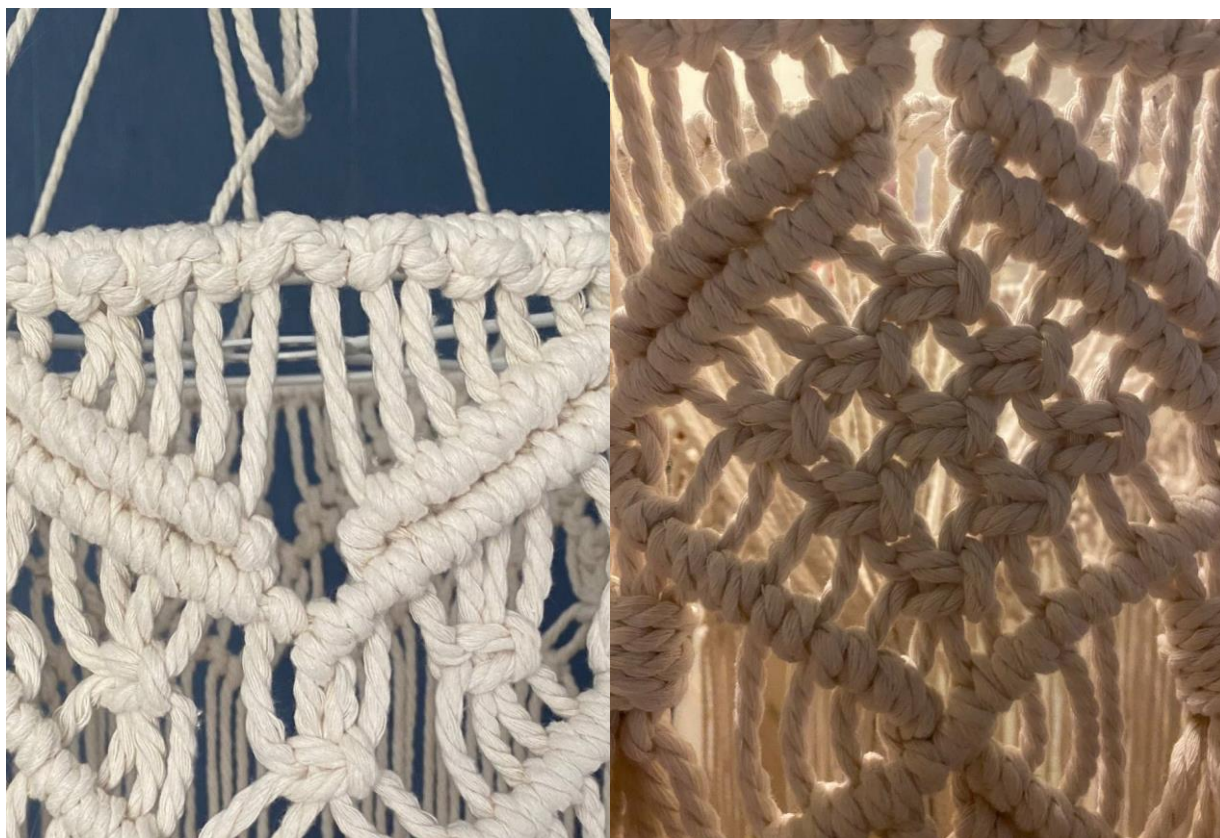

Рис. Б. 2.11. Основні етапи плетіння узору абажура.

Рис. Б. 2.12. Абажур до вкорочення довжини, завершальний етап.

Рис. Б. 2.13. Фото готового виробу в інтер'єрі, перший варіант.

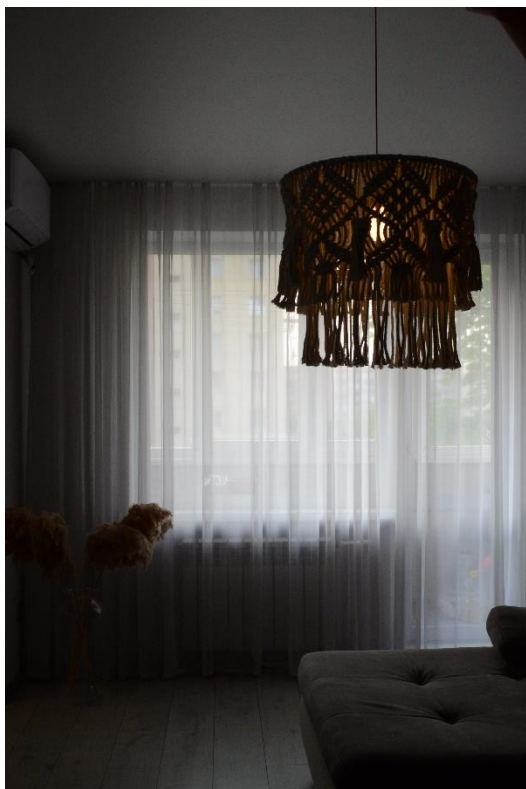

Рис. Б. 2.14. Фото готового виробу в інтер'єрі, Другий варіант.